

2

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تهران
دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی

مدیریت مالی

Dr Ali Imani, Assistant Professor,
Ph.D. in Pharmacoeconomics and Pharmaceutical Management ,School
of Health Management and Information Sciences
Department of Health Services Management

اهداف رفتاری:

دانشجو باید بتواند پس از شرکت در این جلسه بتواند:

- ۱ - صورت های مالی اساسی را نام برده و هرکدام را توضیح دهد.
- ۲ - انواع اصلی نسبتهای مالی را نام برده و توضیح دهد.
- ۳ - کاربرد نسبت های مالی را بداند.

مقدمه

- **صورت های مالی اساسی** عبارتند از: صورت سود و زیان، ترازنامه و صورت جریان های نقدی.
- تجزیه و تحلیل این سه صورت، و همزمان با آن، تجزیه و تحلیل **نسبت های مالی** مربوطه را «تجزیه و تحلیل صورتهای مالی» می نامند

Financial Statement Analysis

- این نوع تجزیه و تحلیل ها باعث می شود مدیران شرکت ها، صاحبان سرمایه، بستانکاران و سرمایه گذاران بتوانند از **وضع مالی حال و آینده** شرکتهای سهامی مورد نظر خود **آگاه** و دربارہ آن قضاوت کنند.
- در سایه همین تجزیه و تحلیل صورتهای مالی است که عده ای به عملکرد های آینده برخی شرکتهای سهامی دل می بندند.

معادله حسابداری

رابطه بین داراییها ، بدهیها و حقوق صاحبان سرمایه در معادله حسابداری

زیر نشان داده شده است :

$$\text{داراییها} = \text{بدهیها} + \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

دارایی‌ها

اموال و حقوق مالی متعلق به هر مؤسسه است که قابل تبدیل به پول و دارای منافع آتی می باشد.

در این تعریف منظور از **اموال**، انواع دارایی مشهود و قابل لمس و رویت، مانند: موجودی نقدی، ملزومات، اثاثیه، ساختمان و غیره می باشد و منظور از **حقوق مالی**، اقسام دیگر دارایی مانند مطالبات از اشخاص حقیقی و حقوقی (حسابهای دریافتی، اسناد دریافتی)، حق اختراع، سرقتی و نظایر آن می باشد.

7

بدهی‌ها

مبالغی که یک مؤسسه به افراد و مؤسسات دیگر **بدهکار** است و یا کلیه مبالغی که **بازپرداخت** آنها در تاریخهای معین بر **عهده مؤسسه** است، بدهی نامیده می شود.

به عبارت دیگر بدهی **ادعا یا حق مالی طلبکاران** نسبت به داراییهای یک مؤسسه است و این حق نسبت به داراییهای معینی نمی باشد، بلکه نسبت به کل داراییهاست.

8

حقوق صاحبان سرمایه

حقوق صاحبان سرمایه، عبارتست از حقوق صاحب یا صاحبان مؤسسه نسبت به دارایی مؤسسه مذکور، در واقع وقتی **بدهیها را از داراییها کسر** نماییم، مانده را حقوق صاحبان سرمایه می نامند.

9

۱- ترازنامه

ترازنامه یا بیان عبارتست از صورتی از وضع مالی یک مؤسسه که **در یک**

تاریخ معین (غالباً آخرین روز ماه یا سال) نشان می دهد و به همین

دلیل به آن صورت وضعیت مالی نیز گفته می شود.

10

فرم ترازنامه يك مؤسسه فرضی

نام مؤسسه ترازنامه تاریخ ۱۳۰۰/۱۲/۲۹	
داراییها:	بدهیها:
داراییهای جاری (مانند وجه نقد، حسابهای دریافتی و ...)	بدهی های جاری (مانند حسابهای پرداختی و ...)
داراییهای ثابت (مانند زمین ساختمان و ...)	بدهی های غیر جاری (مانند استاد دریافتی بلند مدت و ...)
داراییهای ناشهود (مانند سرعق و حق الاشغاع)	مجموع بدهی ها
سایر داراییها (مانند غریبه زمین برای امداد در آینده)	حقوق صاحبان سرمایه
مجموع داراییها	مجموع بدهی ها و حقوق صاحبان سرمایه

11

۲- صورت سود و زیان

صورت سود و زیان، صورتی است که وضعیت فعالیتهای مالی یک مؤسسه

و نتیجه آن را **در طی یک دوره مالی** نشان می دهد.

ترازنامه وضعیت مالی یک مؤسسه را در یک تاریخ معین نشان می دهد

بنابراین بدون وجود صورت سود و زیان نمی توان از چگونگی

فعالیتهای مالی در طی یک دوره آگاه گردید.

12

صورت سود و زیان مؤسسه قابلیت سود آوری مؤسسه را نشان می‌دهد.

در حالیکه ترازنامه اطلاعات لازم در مورد قدرت پرداخت بدهیها را

نشان می‌دهد.

13

صورت حقوق صاحبان سرمایه، یکی از صورتهای مالی است که به وسیله آن میزان حقوق صاحبان سرمایه در انتهای دوره مالی محاسبه می‌گردد.

معمولاً صورت حقوق صاحبان سرمایه، بر خلاف ترازنامه که وضع مالی مؤسسه را در یک روز معین نشان می‌دهد، تغییرات سرمایه یک مؤسسه را برای یک دوره، مثلاً یک ماه، سه ماه و ... نشان می‌دهد.

14

این صورت حساب که نشان دهنده تغییرات بین داراییها و بدهی و سرمایه شرکت بین دو دوره مالی است.

❖ اهداف تهیه صورت گردش وجوه نقد:

- برآورد توان بازپرداخت تعهدات جاری و آتی و نیاز به اخذ وجه
- برآورد توان ایجاد جریانهای مثبت نقدینگی درآینده
- برآورد تأثیرات سرمایه گذاری و فعل و انفعالات مالی بر وضع مالی شرکت

❖ مزایای تهیه صورت گردش وجوه نقد:

- نمایش توان بقا آتی شرکت
- درک آسان وضعیت مالی شرکت
- ایجاد اطمینان در خصوص توان بازپرداخت تعهدات

٥- صورت حساب سود و زیان
Income Statement

Ratio Analysis تجزیه و تحلیل نسبت‌ها

انواع اصلی نسبتهای مالی :

- 1 **نسبتهای نقدینگی** که توانایی و قدرت پرداخت شرکت را در مورد بدهیهای کوتاه مدت اندازه گیری می کنند.
- 2 **نسبت های اهرمی** که حد و اندازه ای را که یک شرکت از طریق وام یا قرض نامین مالی نموده است ، تعیین می کند.
- 3 **نسبتهای فعالیت** که درجه کارایی شرکت را در کاربرد منابع اش اندازه گیری می نماید.
- 4 **نسبت های سودآوری** که فعالیت کلی مدیریت شرکت را از طریق احتساب سود حاصل از فروش و سرمایه گذاریهای مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهند

۱-نسبتهای نقدینگی (تعیین قدرت شرکت در پرداخت بدهی های جاری)

(A) نسبت جاری:

$$\text{نسبت جاری} = \frac{\text{دارائیهای جاری}}{\text{بدهیهای جاری}}$$

(B)نسبت آنی یا سریع:

$$\text{نسبت آنی} = \frac{\text{موجودی کالا-دارائیهای جاری}}{\text{بدهیهای جاری}}$$

LOGO

❖ **نسبت جاری** شرکت هر اندازه بزرگتر باشد، آن شرکت در پرداخت بدهی های جاری با مشکلات کمتری روبرو می شود. (نسبت جاری مورد علاقه سازمان های وام دهنده در حد ۲ و یا بیشتر است)

❖ به عقیده تحلیل گران مالی، نسبت آنی یک شرکت باید **عدد یک و یا بیشتر** از آن باشد و نشان دهنده این است که شرکت می تواند با استفاده از داراییهای آنی بدهیهای جاری خود را بپردازد.

۲-نسبت های اهرمی(بدهی)

این نسبت ها از چند نظر قابل توجه اند:

تیمه پول از طریق وام باعث می شود که سهام داران بتوانند کنترل خود را بر شرکت بدون افزایش سرمایه گذاری های خود اعمال کنند.

اعتبار دهندگان به حقوق صاحبان سهام یا وجهی که به وسیله مالکان شرکت تامین شده است، نگاه می کنند (بمنظور تعیین حاشیه ایمنی). لذا هر قدر سهامداران سهم بیشتری از کل وجود شرکت را تامین کرده باشند، اعتبار دهندگان با ریسک کمتری مواجه می گردند.

در صورتیکه شرکت عایدی اش از مبلغ وام سرمایه گذاری شده بیشتر از میزان بهره پرداختی بابت وام باشد میزان بازده سرمایه سهامداران زیادتیر خواهد شد (دارای اهرم می گردند).

A)نسبت کل بدهی به کل دارائیهها:

$$\text{نسبت کل بدهی} = \frac{\text{کل بدهیها}}{\text{کل دارائیهها}}$$

B)نسبت توانائی پرداخت بهره:(نسبت پوشش هزینه های بهره)

$$\text{نسبت توانائی پرداخت بهره} = \frac{\text{سود ناخالصی}}{\text{هزینه های بهره}} = \frac{\text{هزینه های بهره} + \text{سود قبل از مالیات}}{\text{هزینه های بهره}}$$

C)نسبت بدهی های بلندمدت به حقوق صاحبان سهام:

$$\text{نسبت بدهی های بلندمدت به حقوق صاحبان سهام} = \frac{\text{بدهی های بلندمدت}}{\text{حقوق صاحبان سهام}}$$

۳-نسبتهای فعالیت یا مدیریت دارایی ها (کارایی):

A)نسبت گردش موجودی کالا(تعداد دفعات فروش موجودی کالا):

$$\text{نسبت گردش موجودی کالا} = \frac{\text{فروش (بهای تمام شده کالای فروش رفته)}}{\text{موجودی کالا}} = \text{نسبت گردش موجودی کالا}$$

B)نسبت گردش موجودی کالا:

$$\text{نسبت گردش موجودی کالا} = \frac{\text{فروش نسبه در سال}}{\text{متوسط فروش نسبه در روز}} = \frac{۳۶۰}{\text{متوسط فروش نسبه در روز}}$$

$$\text{نسبت گردش موجودی کالا} = \frac{\text{حساب های دریافتی}}{\text{متوسط فروش نسبه در روز}} = \frac{\text{متوسط دوره وصول مطالبات}}{\text{متوسط فروش نسبه در روز}}$$

ادامه نسبتهای فعالیت (سنجش کارایی شرکت از نظر مدیریت بر دارائیهها)

C) نسبت گردش دارائیههای ثابت:

$$\text{نسبت گردش دارائیههای ثابت} = \frac{\text{فروش}}{\text{دارائیههای ثابت خالص}}$$

نسبت گردش دارائیههای ثابت

D) نسبت گردش مجموع دارائیهها (محاسبه رابطه بین ارزش دارائیهها و حجم فعالیت شرکت در یک سال):

$$\text{نسبت گردش مجموع دارائیهها} = \frac{\text{خالص فروش}}{\text{گردش کل دارائیهها}}$$

۴. نسبتهای سودآوری (ارزیابی عملکرد کلی شرکت و مدیریت آن)

A) نسبت سود به فروش:

$$\text{نسبت سود به فروش} = \frac{\text{سود خالص بعد از کسر مالیات}}{\text{خالص فروش}}$$

حاشیه سود

B) بازده مجموع دارائیهها:

$$\text{بازده مجموع دارائیهها} = \frac{\text{سود خالص بعد از کسر مالیات}}{\text{کل دارائیهها}}$$

نرخ بازده سرمایه گذاری

C) نرخ بازده ارزش ویژه (نرخ بازده حقوق صاحبان سهام) (ROE):

$$\text{نرخ بازده ارزش ویژه (ROE)} = \frac{\text{سود خالص بعد از کسر مالیات}}{\text{حقوق صاحبان سهام}}$$

نرخ بازده حقوق صاحبان سهام

Financial Ratios for Select Firms and Their Industry Median Values

TABLE 3.5 Financial Ratios for Select Firms and Their Industry Median Values*

	Current ratio	Quick ratio	Inventory turnover	Average collection period (days)	Total asset turnover	Debt ratio	Net profit margin (%)	Return on total assets (%)	Return on Common Equity (%)
Dell	1.3	1.2	40.3	58.9	1.6	0.8	2.7	4.3	25.4
Hewlett-Packard	1.2	1.1	13.8	80.6	1.0	0.6	6.7	6.7	18.9
Computers	2.5	2.1	5.8	61.3	0.9	0.4	-3.1	-2.2	-2.6
Home Depot	1.3	0.4	4.3	5.3	1.6	0.5	4.0	6.5	13.7
Lowe's	1.3	0.2	3.7	0.0	1.4	0.4	3.7	5.4	9.3
Building Materials	2.8	0.8	3.7	5.3	1.6	0.3	4.0	6.5	13.7
Kroger	1.0	0.3	12.0	4.3	3.3	0.8	0.1	0.3	1.4
Whole Foods Market	1.3	1.0	25.6	7.0	3.6	0.4	2.3	8.0	14.5
Grocery Stores	1.3	0.7	11.1	7.5	2.4	0.6	2.1	3.1	9.8
Sears	1.3	0.3	3.7	5.4	1.8	0.6	0.5	0.9	2.6
Walmart	0.9	0.3	9.0	3.7	2.4	0.6	3.5	8.4	20.3
Merchandise Stores	1.7	0.6	4.1	3.7	2.3	0.5	1.5	4.9	10.8

*The data used to calculate these ratios are drawn from the Compustat North American database.

کاربرد نسبت های مالی

- دو روش عمده برای تجزیه و تحلیل صورت های مالی از راه کاربرد نسبتهای مالی:

۱- **تجزیه و تحلیل مقایسه ای یا مقطعی:** وضع مالی شرکت در یک زمان مشخص ارزیابی و عملکرد آن با عملکرد شرکت رقیب مقایسه می شود. در بخشی از این فرایند، از سیستم دویانت استفاده می شود که با استفاده از آن رابطه متقابل بین فعالیت های مربوط به چگونگی تامین مالی و عملکرد شرکت مقایسه می شود.

۲- **تجزیه و تحلیل سنواتی یا سری زمانی:** در این روش عملکرد های شرکت در چند سال پیاپی با هم مقایسه می شود.

نکته: این دو روش مکمل یکدیگر هستند و بایستی هر دو را بخشی از تجزیه و تحلیل صورت های مالی دانست.

نقاط قوت و ضعف نسبت های مالی

- **نقاط قوت:**

- ۱- محاسبه این نسبتها نسبتا ساده است.
- ۲- بدست آوردن معیاری برای مقایسه بین فعالیت های شرکت در یکدوره و با متوسط صنعت
- ۳- استفاده از آنها در تعیین روند سنواتی شرکت و تغییرات رخ داده در این روند
- ۴- سودمند در امر شناسایی مشکلات شرکت ها
- ۵- در صورت ترکیب شدن این روش ها با سایر روش های اقتصاد سنجی می تواند نقش مهمی را در ارزیابی و قضاوت بازی کند.

نقاط قوت و ضعف نسبت های مالی

- **نقاط ضعف:**

- ۱- در صورت توجه به فقط یکی از این نسبت ها نتایج تحلیل ها بی فایده خواهد بود.
- ۲- نسبتها راه حل مشکلات نبوده و علل اصلی مشکلات را نام نمی برند بلکه تنها نشان دهنده مشکلات هستند.
- ۳- امکان رخداد اشتباه توسط فرد تحلیل گر در تفسیر داده ها وجود دارد. بعنوان مثال کاهش مقدار یک نسبت، الزاما به معنای رخدادی نامطلوب نمی باشد.
- ۴- نبود هیچ استاندارد قابل قبولی که بتوان آنرا مبنای مقایسه با نسبت یا مجموعه ای از نسبت ها قرار داد.

What are the five major categories of ratios, and what questions do they answer?

- **Liquidity:** Can we make required payments as they fall due?
- **Asset management:** Do we have the right amount of assets for the level of sales?
- **Debt management:** Do we have the right mix of debt and equity?
- **Profitability:** Do sales prices exceed unit costs?